

” Ягнич М., Грицак Н. Літературознавчі передумови використання інтермедіального аналізу на уроках української літератури. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2024. Том 12, № 4. С. 64-70. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol12i4-011>.

Yahnych M., Hrytsak N. Literaturoznachchi peredumovy vykorystannia intermedialnoho analizu na urokakh ukraïnskoi literatury [Literary studies preconditions for the use of intermedial analysis in ukrainian literature lessons]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka – Education. Innovation. Practice*, 2024. Vol. 12, No 4. S. 64-70. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol12i4-011>.

DOI: 10.31110/2616-650X-vol12i4-011

Мар'яна ЯГНИЧ

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-2062-9215>

marianna2703marianna@gmail.com

Наталія ГРИЦАК

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Україна

<https://orcid.org/0000-0003-4744-7072>

grycak78@ukr.net

ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ ПЕРЕДУМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРМЕДІАЛЬНОГО АНАЛІЗУ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Анотація. У статті розкрито теоретико-методичні основи використання інтермедіального аналізу на уроках української літератури. Описано та проаналізовано наукові праці зарубіжних та українських дослідників з питань інтермедіальності, міжмистецької взаємодії, застосування інтермедіального аналізу для вивчення художніх творів. Визначено спільне та відмінне у наукових твердженнях учених. На основі цього розкрито значення поняття «інтермедіальність», «інтермедіальний аналіз» у контексті вивчення художніх творів. З'ясовано, що «інтермедіальність» визначається як поєднання різних мистецьких видів у межах одного твору, а «інтермедіальний аналіз» як метод або стратегія вивчення цих зв'язків. Розглянуто теоретичні аспекти інтермедіальності, а також особливості вивчення художніх творів інтермедіальним аналізом. Продемонстровано доцільність застосування інтермедіального аналізу на уроках української літератури. Акцентовано увагу на тому, що інтермедіальний аналіз допомагає розкрити багатогранність та унікальність мистецтва, яке вміло поєднує різноманітні форми і культурні аспекти в єдиному просторі сприйняття, де використовуються візуальні, аудіальні та текстові складові. Показано, що інтермедіальний аналіз стає важливим інструментом для розуміння спільного мовлення мистецтва й глибокого осмислення культурних проявів через їх взаємодію у різних медіаформах. Зазначено, що інтермедіальний аналіз у літературній освіті необхідний для підготовки молодого покоління до складних викликів сучасного світу, а його використання на уроках літератури дозволить учням бачити її як багатовимірне явище. Показано, що інтермедіальний аналіз сприятиме поглибленому розумінню літературних творів через їх взаємозв'язки з іншими медіа, стимулюватиме розвиток критичного мислення, творчих здібностей та аналітичних навичок учнів, відкриє перед ними можливості творчого сприйняття світу та власного місця у ньому. Зазначено, що використання інтермедіального аналізу на уроках української літератури допоможе вчителям покращити якість навчання, зробить процес вивчення художнього твору більш цікавим та ефективним, увиразнить розуміння учнями міжмистецької взаємодії та вплив цих зв'язків на розуміння літератури.

Ключові слова: урок української літератури; інтермедіальність; інтермедіальний аналіз; вивчення художнього твору; учні; міжмистецькі зв'язки.

Mariana YAHNYCH

Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-2062-9215>

marianna2703marianna@gmail.com

Nataliya HRYTSAK

Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0003-4744-7072>

grycak78@ukr.net

LITERARY STUDIES PRECONDITIONS FOR THE USE OF INTERMEDIAL ANALYSIS IN UKRAINIAN LITERATURE LESSONS

Abstract. The article explores the theoretical and methodological foundations of using intermedial analysis in Ukrainian literature lessons. The author describes and analyzes the scientific works of foreign and Ukrainian researchers on intermediality and inter-artistic interaction and identifies the application of intermedial analysis in studying artistic works and commonalities and differences in the scholars' scientific claims. Based on this, the author reveals the significance of the concepts of «intermediality» and «intermedial analysis» in the context of studying artistic works and clarifies that «intermediality» combines various artistic forms within one work. In contrast, «intermedial analysis» is a method or strategy for exploring these connections. The article touches upon the theoretical aspects of intermediality and the peculiarities of studying artistic works through intermedial analysis. The article demonstrates the feasibility of applying intermedial analysis in Ukrainian literature lessons. Emphasis is based on the fact that intermedial analysis helps reveal the complexity and uniqueness of art, which skillfully combines various forms and cultural aspects in a unified perception space, utilizing visual, auditory, and textual components. The intermedial analysis becomes a crucial tool for understanding the common language of art and a deep understanding of cultural manifestations through their interaction in different media forms. Intermedial analysis in literary education is necessary to prepare the younger generation for the complex challenges of the modern world. Its use in literature classes allows students to perceive literature as a multidimensional phenomenon. The intermedial analysis contributes to a deeper understanding of literary works through their connections

with other media. It stimulates the development of students' critical thinking, creative abilities, and analytical skills, opening up possibilities for an innovative perception of the world and its place in it. The article emphasizes that using intermedial analysis in Ukrainian literature lessons will help teachers improve education quality, make studying artistic works more exciting and compelling, and enhance students' understanding of inter-artistic interactions and the impact of these connections on literature comprehension.

Keywords: *Ukrainian literature lesson; intermediality; intermediate analysis; study of artistic work; students; inter-artistic connections.*

Постановка проблеми. Літературознавство сьогодні переживає період захопливих трансформацій, де традиційне сприйняття текстів виявляється надзвичайно обмеженим у світлі сучасних реалій. Саме тому наука нестримно розширює свої горизонти, адаптуючись до нових освітніх технологій та актуальних методик викладання. Серед них виокремлюється впровадження інтермедіального аналізу. Цей вид літературного аналізу нині стає не лише ключовим інструментом розуміння літератури крізь призму взаємозв'язків з іншими мистецтвами та культурними виявами, але й сприяє розвитку критичного мислення, творчих здібностей і культурної компетентності учнів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У кінці ХХ – на початку ХХІ століття концепція інтермедіальності разом із новими підходами та поняттями стали предметом наукових досліджень зарубіжних і українських учених. Питаннями, що стосуються проблеми виокремлення поняття «інтермедіальність» як самостійного наукового напрямку займалися Т. Адорно [1], Т. Анц [18], В. Берхарт [22], С. Браун [16], Г. Брех [15], Р. Вагнер [3], О. Вальцель [23], І. Раєвські [20], С. Шер [19], Є. Шретер [21] та інші.

Літературознавчий аспект вивчення художнього твору засобами інтермедіального аналізу розкрили у своїх працях такі вчені, як Г. Ключек [5], С. Маценка [6], Д. Наливайко [7], В. Просалова [9], О. Рисак [11], Є. Фесенко [14], В. Чуканцева [17].

Аналіз наукових праць дає змогу констатувати, що здебільшого дослідники акцентують увагу на таких питаннях: сутність поняття інтермедіальності, взаємодія різних медіа у літературних творах, вплив інтермедіальних засобів на сприйняття та розуміння художнього твору. Проте, малодослідженою залишається проблема створення методологічної основи для використання інтермедіального аналізу на уроках української літератури.

Метою статті є розкрити теоретико-методичні основи використання інтермедіального аналізу на уроках української літератури.

Методи дослідження: аналізу і синтезу, узагальнення та порівняння наукових ідей щодо інтермедіального аналізу, прогнозування його дидактичного потенціалу на уроках української літератури.

Виклад основного матеріалу дослідження. Мистецтво розділене на окремі галузі, такі як література, живопис, музика, скульптура та архітектура. Ці галузі завжди взаємодіють і синтезуються. На сучасному етапі розвиток і розуміння різноманітних частин мистецтва і літератури, які зосереджені на проблемі взаємодії між ними, розкриваються через поняття «інтермедіальність» та «інтермедіальний аналіз». Різноманітні концептуальні підходи та методи дослідження художньої взаємодії які вимагають естетичного осмислення і систематизації, виникли через особливості, різноманітність та складність цих форм.

З 1965 року художник і філософ Д. Гігінс використовував термін «intermedia», який вказував на поєднання різних мистецьких форм. Він виник з роботи романтика С. Т. Кольєріджа на початку ХІХ століття. У кінці ХХ століття концепція «інтермедіальності» замінила традиційне уявлення про поняття «взаємодія мистецтв». Це призвело до ширшого використання терміну «інтермедіальність» у наукових товариствах, а саме через нове розуміння поняття «медіа».

Ці дослідження дали нові семіотичні пояснення терміну «медіа» в теорії комунікації. Медіа – це будь-яка знакова система, код, канал або середовище, через яке відбувається семіотичний обмін інформацією між художньо-знаковими кодами різних видів мистецтва. Внаслідок такої взаємодії й виникає пізніше концепція інтермедіальності.

Ключові терміни та концепції в сферах літературознавства, мистецтвознавства та медіазнавства яскраво відображають творчий характер, що робить термінологічний аспект дослідження особливо складним. Поняття взаємозв'язку та взаємодії мистецтв, такі як «література в системі мистецтв» [7], «конвергенція» та «виторочування мистецтв» [1], їхні «відношення, спільні зв'язки, відповідні залежності» [12], а також їхні «взаємопородження, взаємопроникнення і взаємодоповнювання» [3], їхня спорідненість, синтез, співвідносність і взаємовисвітлення [24], а також взаємний перегук і мистецький діалог – це лише деякі з понять, які визначають значуще й широке художнє явище, над яким особливо активно працювало літературознавство у другій половині ХХ століття.

Дослідники виявили помітну відмінність між творами синтетичних жанрів мистецтва, де «експліцитна мультисеміотична комбінація елементів утворює цілісність нової естетичної якості (наприклад, драматичний театр, опера, балет, цирк, різні міжвидові перформативні акції), від творів,

викладених у моносеміотичний спосіб, однак містять знакові коди інших видів мистецтв, що імпліцитно підпорядковані, внутрішньо «розчинені» у мові домінантного виду мистецтва» [13, с. 139].

Сучасне літературознавство продовжує розгортати різноманітну специфіку інтермедіальності, яка залежно від типу міжвидових зв'язків отримує відповідні наукові класифікації. Ці класифікації включають у себе типи інтермедіальності, такі як синтетична, трансмедіальна, трансформаційна, онтологічна (за Є. Шрьотером), трансмедіальність, інтермедіальна транспозиція, інтермедіальна референція, плурімедіальність, контекстуальна та текстуальна інтермедіальність (за В. Вольфом), відкрита/пряма чи закрита/непряма інтермедіальність (за С. Шером), інтермедіальність як транспозиція, комбінації медіа або посилання (за І. Раєвськи) тощо [13, с. 139].

Зміст поняття «інтермедіальність» означає взаємодію та посередництво між різними медіа, які передають інформацію. У галузі мистецтвознавства основні принципи класифікації пов'язані з різноманітністю мистецьких форм, тож концепція «інтермедіальності» дає можливість «вивчати канали художньої комунікації між різними видами мистецтв» [22, с. 7]. Подібної позиції дотримується І. Раєвські, яка окреслює це поняття як «комунікативно-семіотичне явище, яке ґрунтується на комбінації принаймні двох медіальних форм артикуляції» [20, с. 52].

У контексті широкого розуміння поняття «інтермедіальність» І. Раєвські розділяє поле міжмистецьких відносин на три сектори: медіакомбінації (емблематика, радіовистави, опера, кіно), зміна медій, яка передбачає процеси медіального трансферу, медіальної трансформації (екранізація роману) й інтермедіальні зв'язки як процес конституювання смислу, при якому наявний тільки один медіум, який налаштовує пізнаваний контакт з іншою медійною системою» [20, с. 43].

Суголосною є думка В. Просалової, яка зазначає, що «кожний медіум має конкретну матеріальну структуру, що містить код, наприклад: для живопису – це колір, для графіки – лінія, для музики – ноти, що фіксують звуки. Теорія інтермедіальності враховує те, що художня форма бере активну участь у комунікації, а наділені специфічними ознаками художні форми різних видів мистецтва перебувають у стані взаємного обміну, взаємодіють одна з одною» [10, с. 48]. Вчена пояснює поняття «інтермедіальність» у своїй монографії «Інтермедіальні аспекти новітньої української літератури» (2014), де осмислює його як «відсилання через знакову систему одного виду мистецтва до іншого, яке демонструє стереофонічну організацію художнього тексту, для автора реципієнта стає терапевтичним засобом, дозволяючи насолоджуватися явищами високої культури, популяризуючи їх» [9].

Важливо зазначити, що В. Просалова розглядає поняття «інтермедіальність» й у вузькому контексті, зокрема «інтермедіальність – це, з одного боку, спосіб висвітлення художньою літературою інших видів мистецтва: музики, живопису, скульптури, кіно тощо, з іншого – це й методологія порівняльного аналізу художнього твору і культури загалом» [10, с. 47]. Дослідниця Є. Фесенко теж визначає «інтермедіальність» як «систему цитат із творів одного виду мистецтва в творах іншого, яка досліджує механізми взаємодії видів мистецтва в художній культурі» [14]. Вважаємо, що саме такий підхід має бути ключовим для вчителів-словесників у вивченні художнього твору на уроках літератури. Використання інтермедіального аналізу на уроках української літератури має неабияку вагу, адже стає не лише інструментом освоєння знань, не просто впроваджує нове бачення літературних текстів, але й стає мостом між класичними та сучасними формами вираження, розкриває творчість і дозволяє учням стати активними творцями нових ідей.

Вивчення літератури підтверджує, що слово може бути виражене не лише через вербальний вираз, а й за допомогою звуку, об'єму чи кольору. Таким чином, воно може бути будь-яким елементом художньої форми. Це призводить до взаємодії різних кодових систем, що утворюють різні медіа. Так, С. Маценка вказує на те, що поняття «інтермедіальність» відображає взаємодію різних типів медіа. Структури інтермедіальних зв'язків характеризуються «одночасно взаємодією та індивідуальним існуванням поєднаних медіа. Будь-яку інтермедіальну взаємодію можна конструктивно описати тільки якщо розуміти інтермедіальність як міст із спільностей через медіальні відмінності» [6].

Інтермедіальний аналіз художнього тексту відкриває простір для розкриття взаємодії відмінних систем знаків у різних медіа, від писемних матеріалів та образів до звуків та відео, що створює нові можливості для сприйняття та осмислення інформації. У цьому контексті, саме поняття «текст» розглядається як «будь-який пов'язаний знаковий комплекс» [2, с. 297]. Звідси робимо висновок, що мистецькі твори, такі як музика, живопис, скульптура чи архітектура, можуть також називатися текстом.

Поділяємо думку Г. Клочека який переконує, що «цілісність літературного тексту залежить від його внутрішньої гармонізації – взаємоузгодженості всіх його елементів. Внутрішня гармонізація – процес усезагальний, такий, що охоплює не лише найдрібніші «технічні» прийоми, але й усі складники художнього світу твору» [5, с. 10]. Досягти цього намагалися різними шляхами. Протягом всього процесу синтезу «художній текст наповнюється новими відтінками. Розширення асоціативного

діапазону залежить від рівня культури суспільства, групи реципієнтів або окремого реципієнта» [11, с. 40].

Розмірковуючи над концепцією інтермедіальності Є. Шретер дійшов висновку, що «поняття, за допомогою яких можна описати новий медіум, можуть бути запозичені тільки з уже існуючої мови або змонтовані в ролі неологізмів з наявних понять – звернення до метафор, які вказують на інші медіа («візуальний ритм», «письмо світла» і таке інше)» [21].

Зв'язок між графікою та літературним текстом історично був плідним завдяки алегоричному та символічному значенню, що довгий час уособлювало ключові ідеї та є важливою складовою частиною книжкового видання. А. Джентілі зазначав, що «поезія і малярство споріднені між собою, але якщо маляр малює те, що насправді є, то поет зображує лише правдоподібне. Матеріалом поета є загальна правдоподібність, а не правдивий факт» [4, с. 44]. Наприклад, серед видатних шедеврів мистецтва, які поети відзначають упродовж багатьох століть, є «Мадонна» Рафаеля – витвір італійського Відродження, що також зустрічається у творчості українських письменників, таких як І. Франко, М. Рильський, П. Тичина, Є. Маланюк, Б. - І. Антонич, І. Світличний та інші. Через це кожен автор, натхненний цим величним твором, розкриває його значення та вплив на сприйняття, що відображає дух його епохи і водночас унікальну особистість з власною долею. Розкриття зв'язків поезії та живопису на уроці української літератури (мистецькі твори, які слугували творчим джерелом для письменників; художні твори, які надихнули на створення картин) значною мірою сприятиме глибокому розумінню учнів авторської позиції, художнього твору, художнього образу, взаємозв'язків між словом і образом тощо.

У художніх творах часто відбувається згадка про інтермедіальні взаємозв'язки з музикою. Так, дослідниця С. Маценка зазначає, що такий «зв'язок» в даному контексті полягає у тому, що «музика як медіум матеріально не представлена, натомість спостерігається посилення на неї в межах літературного медіуму. Виникає враження, що в літературний твір інтегруються чужорідні структури, які сприймаються як такі, що належать іншому медіуму» [6].

О. Вальцель постійно підтримував ідею «взаємного висвітлення мистецтв», старався її розвивати через об'єднання спільних рис, поставивши в основу такої взаємодії концепцію Лейтмотиву [23]. К. Браун, опираючись на попередній досвід науковців, пізніше доводить, що «література та музика мають спільні структурні та жанрові риси» [16].

Зазвичай, під зв'язком музики та літератури розуміють, що «обидва мистецтва в якійсь формі наявні в одному творі мистецтва; тобто, комбінацію музичної композиції і літературного тексту. Музика в літературі – єдина із трьох головних сфер, предметом дослідження якої є виключно літературний медіум» [19].

Дуже часто музика присутня у літературному творі, адже тут «можна віднайти вказівки на реальні музичні твори чи композиторів, описуються фіктивні композиції (чи музичні фігури), нарешті, музично-естетичні підходи і дебати впливають на поетологічні рефлексії чи на тематизацію й організацію музичного в літературному тексті. Якщо музика функціонує в цих різноманітних констеляціях як контекст літератури, то й навпаки літературні тексти творять такі ж контексти музичних композицій» [18].

З'ясовуючи теоретико-методологічну основу використання інтермедіального аналізу на уроках української літератури, варто звернутись до праці Г. Броха «Роздуми про проблему пізнання в музиці» (1934). Автор розглядає унікальний потенціал лірики щодо пізнання. У своєму дослідженні він аналізує специфічний когнітивний вплив лірики, завдяки якому вона «посідає особливе місце серед інших жанрів, адже у вірші в результаті характерного виду формування виникає «магічна напруга між словами і рядками», породжується симультанність думок, яка уможливило досягнення «невимовленого і невимовного», а також розуміння алогічного» [15].

Отже, «інтермедіальність» визначається як поєднання різних мистецьких видів у межах одного твору, тоді як «інтермедіальний аналіз» – це метод або стратегія вивчення цих зв'язків (медіумів).

Досягнення літературознавства наприкінці ХХ століття, зокрема методи постструктуралізму та постмодернізму, утворили теоретичну основу для інтермедіального аналізу. Інтерпретація мистецтва як складної матриці знакових систем, що породжують різноманітні образи, лягла в основу теорії різнобичності цього виду аналізу, адже відомо, що кожен вид мистецтва характеризується унікальними засобами створення образної системи (слово у літературі, лінії та кольори у живописі, звуки у музиці тощо).

Наприклад, О. Приходько досліджуючи інтермедіальний аспект драматичних поем відзначив, що інтермедіальний аналіз «інспірує до глибинного прочитання та розкодування мистецьких підтекстів; завдяки міжмистецькій природі сприяє пізнанню глибокої філософії та одвічної загальнолюдської проблематики у літературних творах; породжує множинність смислів, що є спонукою до нових переосмислень, перепрочитань і, відповідно, нових сценічних інтерпретацій» [8, с. 119].

У процесі досліджень інтермедіальних зв'язків В. Чуканцова описує модель, за якою можна здійснювати інтермедіальний аналіз художнього твору:

1) вибір загальної для різних видів мистецтва категорії аналізу (наприклад, категорія художнього образу, категорія художнього простору та часу, категорія художнього стилю, художньої форми тощо);

2) визначення спільних для них рівнів аналізу (композиція, художні деталі, ритмічна організація тощо);

3) аналіз засобів, прийомів і технік художньої виразності творів інших видів мистецтв у зв'язку з їх втіленням у літературному творі (прийоми кольорової та світлової організації, реалізація особливостей живописного чи музичного жанру на матеріалі літературного тексту, гра з перспективою, зміна ритму і темпу розповіді тощо) [17].

На уроках української літератури вчитель може адаптувати запропонований алгоритм В. Чуканцової з урахуванням жанрової специфіки художнього твору, його тематики, проблематики; зв'язків з живописом, музикою, іншими видами мистецтва; загальної підготовки класу, вікових особливостей учнів тощо. Так, увагу учнів можна зосередити на спільній присутності або подібності між текстами різних видів медіаформ, виявленні схожості образів, тематики, мотивів або структурних рішень у різних культурних контекстах. Крім цього, важливо, що використання інтермедіального аналізу при вивченні художнього твору дає можливість увиразнити такі аспекти: *міжмистецьку взаємодію* (які зв'язки існують між літературними творами та іншими медіаформами); *використання мистецьких елементів у літературі* (як елементи з інших мистецьких форм застосовуються у літературних творах для створення нових рівнів смислу); *вплив міжмистецьких зв'язків на розуміння тексту* (як сприйняття літературного твору змінюється через його взаємодію з іншими медіаформами); *спільність образів та символів* (як образи та символи переходять з одного виду мистецтва в інший і як це впливає на їх інтерпретацію).

Отже, у сучасному освітньому середовищі важливе місце займає розвиток критичного мислення, аналізу та розуміння мистецтва через призму різних медіа. Один із ключових інструментів для досягнення цієї мети – інтермедіальний аналіз. Вивчення літературних творів, які співвідносяться з музикою, живописом, кіно або візуальним мистецтвом, надає можливість краще розуміти та апредікувати творчу різноманітність та культурну спадщину. Здатність розглядати твір з різних перспектив та аналізувати взаємозв'язки між його елементами сприяє глибшому розумінню його сенсу, а вміння порівнювати та усвідомлювати текст через різні медіаформи сприяє формуванню уяви та творчого підходу до розуміння мистецтва. Використання інтермедіального аналізу художніх творів на уроках української літератури відкриває нові горизонти для розуміння мистецької творчості. Цей вид аналізу допомагає зрозуміти як літературні тексти перетворюються на інші медіаформи, як використання візуальних аспектів впливає на сприйняття та розуміння текстів, як збагатити наше розуміння мистецтва через сприйняття його варіативності та різноманітності в контексті різних медіаформ.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Інтермедіальний аналіз стає ключовим інструментом для розуміння взаємодії різних видів мистецтва та глибокого аналізу культурних явищ через їх висвітлення у різних медіаформах. Аналізуючи твори за допомогою інтермедіального підходу, можна розкрити багатогранність та унікальність мистецтва, яке вміло поєднує різноманітні форми та культурні аспекти в єдиному просторі сприйняття, де використовуються візуальні, аудіальні та текстові складові.

Інтермедіальний аналіз у літературній освіті необхідний для підготовки молодого покоління до складних викликів сучасного світу, а його використання на уроках літератури дозволить учням бачити її як багатовимірне явище, а не просто слова на сторінках. Інтермедіальний аналіз сприятиме поглибленому розумінню літературних творів через їх взаємозв'язки з іншими медіа, стимулюватиме розвиток критичного мислення, творчих здібностей та аналітичних навичок учнів, відкриє перед ними можливості творчого сприйняття світу та власного місця у ньому.

Перспективою дослідження вбачаємо створення ефективних методів упровадження засобів інтермедіального аналізу на уроках української літератури в школі.

Список використаних джерел

1. Адорно Т. Теорія естетики / пер. з нім. П. Тарашук. Київ : Основи, 2002. 518 с.
2. Антологія світової літературно-критичної думки XX століття: слово, знак, дискурс / за ред. М. Зубрицької. 2-ге вид. Львів : Літопис, 2001. 832 с.
3. Вагнер Р. Твір мистецтва майбутнього. URL: <https://maysterni.com/publication.php?id=98944>.
4. Демченко І. Індивідуальний стиль письменника як результат конвергенції мов: (на матеріалі малої прози О. Кобилянської). Вісник Запорізького національного університету: зб. наук. статей. Філологічні науки. 2005. № 1. С. 42-46.
5. Клочек Г. Методологія системного аналізу художнього твору. Філологічні семінари. 2004. Вип. 7. С. 8-16.

6. Маценка С. Метамистецтво: словник досвіду термінотворення на межі літератури й музики. Львів : Апріорі, 2017. 120 с.
7. Наливайко Д. Література в системі мистецтв як галузь порівняльного літературознавства. Слово і Час. 2003. № 6. С. 7-19.
8. Приходько О. Драматична поема Лесі Українки «На полі крові» як об'єкт сценічної інтерпретації. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 42, т. 2. 2021. С. 116-120. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/42-2-19>.
9. Просалова В. Інтермедіальні аспекти новітньої української літератури : монографія. Донецьк : ДонНУ, 2014. 154 с. URL: <https://docplayer.net/72044630-V-a-prosalova-intermedialni-aspekti-novitnoyi-ukrayinskoyi-literaturi.html>.
10. Просалова В. Інтермедіальність як явище мистецтва і метод аналізу. Філологічні семінари. 2013. Вип. 16. С. 46-53.
11. Рисак О. Найперше – музика у Слові: проблеми синтезу мистецтв в українській літературі кінця XIX – початку XX ст. Луцьк : Вежа, 1999. 402 с.
12. Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи : антологія / за ред. Д. Наливайка. Київ : Києво-Могилянська академія, 2009. 487 с.
13. Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / за ред. В. Виткалова. Рівне : РДГУ, 2017. Вип. 24. 302 с.
14. Фесенко Є. Інтермедіальні аспекти в літературі. URL: <https://nimfilmdpu.mozello.com/vseukranska-nternet-konferencja/porvnjalne-literaturoznastvo/params/post/1336728>.
15. Broch H. Gedanken zum Problem der Erkenntnis in der Musik. Der Anbruch. 1934. Jg. 16, Nr. 7. S. 49-60.
16. Brown C. Music and literature. A comparison of the arts. Athens : University of Georgia Press, 1948. 287 p.
17. Chukantsova V. Intermediality in the system of approaches to the study of literary texts: advantages and disadvantages. URL: <https://intermedialnyy-analiz-v-sisteme-issledovaniya-hudozhestvennyh-tekstov-preimuschestva-i-nedostatki>.
18. Handbuch Literaturwissenschaft. Bd. 1: Gegenstände und Grundbegriffe / Hrsg. von T. Anz. Weimar : Verlag J. B. Metzler, 2007. 379 s.
19. Literatur und Musik: ein Handbuch zur Theorie und Praxis eines komparatistischen Grenzgebietes / Hrsg. von S. Scher. Berlin : E. Schmidt Verlag, 1984. 431 s.
20. Rajewsky I. Intermediality, Intertextuality, and Remediation: A Literary Perspective on Intermediality. Intermedialities. 2005. № 6. P. 43-64. <https://doi.org/10.7202/1005505ar>.
21. Schröter J. Intermedialität, Facetten und Probleme eines aktuellen medienwissenschaftlichen Begriffs. Marburg : Schüren, 1998. 147 s.
22. The semantics of the musico-literary genres: method and analysis / ed. by W. Bernhart. Tübingen : Gunter Narr Verlag, 1994. 549 p.
23. Walzel O. Leitmotive in Dichtungen. Gehalt und Gestalt im Kunstwerk des Dichters. Handbuch der Literaturwissenschaft. Berlin : Akademische Verlagsgesellschaft Athenaion, 1923. S. 358-364.
24. Walzel O. Wechselseitige Erhellung der Künste. Berlin : Reuther und Reichard, 1920. 120 s.

References

1. Adorno T. Teoriia estetyky / per. z nim. P. Tarashchuk. Kyiv : Osnovy, 2002. 518 s.
2. Antolohiia svitovoi literaturno-krytychnoi dumky XX stolittia: slovo, znak, dyskurs / za red. M. Zubrytskoi. 2-he vyd. Lviv : Litopys, 2001. 832 s.
3. Vahner R. Tvir mystetstva maibutnoho. URL: <https://maysterni.com/publication.php?id=98944>.
4. Demchenko I. Indyvidualnyi styl pysmennyka yak rezultat konverhentsii mov: (na materialy maloi prozy O. Kobylanskoi). Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu: zb. nauk. statei. Filolohichni nauky. 2005. № 1. S. 42-46.
5. Klochek H. Metodolohiia systemnoho analizu khudozhnoho tvor. Filolohichni seminary. 2004. Vyp. 7. S. 8-16.
6. Matsenka S. Metamystetstvo: slovnyk dosvidu terminotvorennia na mezhi literatury y muzyky. Lviv : Apriori, 2017. 120 s.
7. Nalyvaiko D. Literatura v systemi mystetstv yak haluz porivnialnoho literaturoznastva. Slovo i Chas. 2003. № 6. S. 7-19.
8. Prykhodko O. Dramatychna poema Lesi Ukrainky «Na poli krovi» yak ob'iekt stsenichnoi interpretatsii. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. Vyp. 42, t. 2. 2021. S. 116-120. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/42-2-19>.
9. Prosalova V. Intermedialni aspekty novitnoi ukrainskoi literatury : monohrafiia. Donetsk : DonNU, 2014. 154 s. URL: <https://docplayer.net/72044630-V-a-prosalova-intermedialni-aspekti-novitnoyi-ukrayinskoyi-literaturi.html>.
10. Prosalova V. Intermedialnist yak yavyshe mystetstva i metod analizu. Filolohichni seminary. 2013. Vyp. 16. S. 46-53.
11. Rysak O. Naipershe – muzyka u Slovi: problemy syntezy mystetstv v ukrainskii literaturi kintsia XIX – pochatku XX st. Luts'k : Vezha, 1999. 402 s.
12. Suchasna literaturna komparatyvistyka: stratehii i metody : antolohiia / za red. D. Nalyvaika. Kyiv : Kyievo-Mohylianska akademiia, 2009. 487 s.
13. Ukrainska kultura : mynule, suchasne, shliakhy rozvytku : nauk. zb. / za red. V. Vytkałova. Rivne : RDHU, 2017. Vyp. 24. 302 s.
14. Fesenko Ye. Intermedialni aspekty v literaturi. URL: <https://nimfilmdpu.mozello.com/vseukranska-nternet-konferencja/porvnjalne-literaturoznastvo/params/post/1336728>.
15. Broch H. Gedanken zum Problem der Erkenntnis in der Musik. Der Anbruch. 1934. Jg. 16, Nr. 7. S. 49-60.
16. Brown C. Music and literature. A comparison of the arts. Athens : University of Georgia Press, 1948. 287 p.
17. Chukantsova V. Intermediality in the system of approaches to the study of literary texts: advantages and disadvantages. URL: <https://intermedialnyy-analiz-v-sisteme-issledovaniya-hudozhestvennyh-tekstov-preimuschestva-i-nedostatki>.

18. Handbuch Literaturwissenschaft. Bd. 1: Gegenstände und Grundbegriffe / Hrsg. von T. Anz. Weimar : Verlag J. B. Metzler, 2007. 379 s.
19. Literatur und Musik: ein Handbuch zur Theorie und Praxis eines komparatistischen Grenzgebietes / Hrsg. von S. Scher. Berlin : E. Schmidt Verlag, 1984. 431 s.
20. Rajewsky I. Intermediality, Intertextuality, and Remediation: A Literary Perspective on Intermediality. *Intermedialities*. 2005. № 6. P. 43-64. <https://doi.org/10.7202/1005505ar>.
21. Schröter J. Intermedialität, Facetten und Probleme eines aktuellen medienwissenschaftlichen Begriffs. Marburg : Schüren, 1998. 147 s.
22. The semantics of the musico-literary genres: method and analysis / ed. by W. Bernhart. Tübingen : Gunter Narr Verlag, 1994. 549 p.
23. Walzel O. Leitmotive in Dichtungen. Gehalt und Gestalt im Kunstwerk des Dichters. Handbuch der Literaturwissenschaft. Berlin : Akademische Verlagsgesellschaft Athenaion, 1923. S. 358-364.
24. Walzel O. Wechselseitige Erhellung der Künste. Berlin : Reuther und Reichard, 1920. 120 s.